

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Ladislava Palatina a soudců JUDr. Jiřího Sýkory a JUDr. Ilony Koběrské ve věci

Posuzované-
navrhovatelky: **H.O., narozená dne XXXX**
bytem XXXX, XXXX
doručovací adresa XXXX, XXXX
zastoupená opatrovníkem pro řízení - advokátkou JUDr. Vladimírou
Odehnalovou
sídlem Masarykova 2, 602 00 Brno

za účasti: **Krajské státní zastupitelství v Brně**
sídlem Mozartova 18/3, 601 52 Brno

o omezení svéprávnosti a jmenování opatrovníka

o odvolání posuzované proti rozsudku Městského soudu v Brně č.j. 121 Nc 916/2018-63 ze dne 25. 7. 2019

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. mění tak, že H.O., narozená XXXX se na dobu pěti let od právní moci rozsudku omezuje ve svéprávnosti tak, že není způsobilá:
- samostatně nakládat s penězi i majetkovými hodnotami a uzavírat smlouvy s majetkovým předmětem vše v částce nad 500 Kč týdně,
 - uzavírat smlouvy o poskytování služeb, nájemní smlouvy a smlouvy o ubytování,
 - jednat s úřady o přiznání sociálních dávek, o přiznání důchodu, žádat o vydání občanského průkazu, cestovního dokladu a o hlášení změny trvalého pobytu,

- uzavřít manželství, případně registrované partnerství,
- právně jednat ve věci uznání a popření otcovství,
- právně jednat ve věcech osvojení, a to včetně souhlasu s osvojením,
- výkonu rodičovské odpovědnosti, a to včetně případného styku s dítětem,
- činit pořízení pro případ své smrti, a to v jakémkoli rozsahu majetku, uzavřít dědickou smlouvu,
- činit právní jednání směřující ke vzniku, změně a zániku pracovněprávního vztahu,
- činit rozhodnutí o poskytování zdravotních služeb a zásahu do své duševní a tělesné integrity,
- vyjádřit souhlas s poskytováním a nakládáním s osobními údaji.

II. Rozsudek soudu I. stupně se ve výrocích II. a III. potvrzuje.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně shora označeným rozsudkem výrokem I. rozhodl, že H.O., narozená XXXX se na dobu pěti let od právní moci tohoto rozsudku omezuje ve svéprávnosti tak, že není způsobilá:
 - samostatně nakládat s penězi a majetkovými hodnotami v částce nad 200 Kč týdně,
 - spravovat své jmění, uzavírat jakékoli smlouvy, a to zejména smlouvy s majetkovým předmětem v jakékoli částce,
 - uzavírat smlouvy o poskytování sociálních služeb, nájemní smlouvy a smlouvy o ubytování,
 - jednat s úřady, zejména o přiznání sociálních dávek, o přiznání důchodu, žádat o vydání občanského průkazu, cestovního dokladu a o hlášení změny trvalého pobytu,
 - uzavřít manželství, případně registrované partnerství,
 - právně jednat ve věci uznání a popření otcovství,
 - právně jednat ve věcech osvojení a to včetně souhlasu s osvojením
 - výkonu rodičovské odpovědnosti a to včetně případného styku s dítětem,
 - činit pořízení pro případ své smrti, a to v jakémkoli rozsahu majetku, uzavřít dědickou smlouvu,
 - činit právní jednání směřující ke vzniku, změně a zániku pracovněprávního vztahu,
 - činit rozhodnutí o poskytování zdravotních služeb a o zásahu do své duševní a tělesné integrity,
 - vyjádřit souhlas s poskytováním a nakládáním s osobními údaji.

Výrokem II. bylo opatrovníkem H.O., nar. XXXX, jmenováno Statutární město Brno. Výrokem III. bylo rozhodnuto, že České republice – Městskému soudu v Brně se náhrada nákladů řízení, které platí, nepřiznává. Výrokem IV. bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
2. Proti rozsudku soudu I. stupně se odvolala posuzovaná – navrhovatelka podáním ze dne 16. 8. 2019. Odvolání bylo zpracováno v rámci sociální práce s klientkou – posuzovanou na její osobní žádost pro odbor sociální péče Magistrátu města Brna. Odvolatelka se domáhala změny výroku I. tak, aby bylo rozhodnuto, že H.O., narozená XXXX se na dobu tří let od právní moci tohoto rozsudku omezuje ve svéprávnosti tak, že není způsobilá:
 - samostatně nakládat s penězi a majetkovými hodnotami v částce nad 1.000 Kč týdně,

- uzavřít manželství, případně registrované partnerství,
- právně jednat ve věci uznání a popření rodičovství,
- právně jednat ve věcech osvojení a to včetně souhlasu s osvojením,
- výkon rodičovské odpovědnosti,
- činit pořízení pro případ své smrti, a to v jakémkoli rozsahu majetku, uzavřít dědickou smlouvu.

V odůvodnění odvolání odvolatelka dovozovala, že omezující rozhodnutí bylo vydáno urychleně, nebyly zvažovány mírnější alternativy. Procesní opatrovnice mimo účasti u jednání nečinila žádné úkony. Odvolatelce kvůli hospitalizaci nebyla umožněna osobní přítomnost při ústním jednání. Odvolatelka je schopna pracovní činnosti i mimo práce v chráněné dílně. Nakládání s penězi aktuálně probíhá za účasti terénní pracovníce organizace Práh a finanční prostředky jí umožní získat bydlení. Znalkyně MUDr. Pernicová je lékařkou v Psychiatrické nemocnici Černovice, s odvolatelkou se setkává jako s pacientkou v okamžicích vyhocení nemoci. Mohla by být z tohoto důvodu podjatá. Ambulantní péči odvolatelce zajišťuje MUDr. S..

3. Písemná vyjádření k odvolání podána nebyla.
4. Krajský soud jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), k tomu legitimovaným subjektem (§ 201 o. s. ř.) a že jde o rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 201 a § 202 o. s. ř. a contrario), přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 212 o. s. ř.), doplnil dále uvedená tvrzení a důkaz výsledkem svědkyně – sociální pracovníce M.S., když dokazování vypracováním nového – revizního znaleckého posudku z důvodu, že znalkyně je současně lékařkou ve zdravotnickém zařízení, v němž byla posuzovaná hospitalizována, nebyl shledán opodstatněným.
5. Procesní opatrovnice při jednání v přítomnosti posuzované doplnila tvrzení tak, že po rozhodnutí soudu I. stupně posuzovaná – odvolatelka již není hospitalizována v Psychiatrické nemocnici v Brně – Černovicích, ale od 1. 9. 2019 bydlí v samostatném bytě v Brně na XXXX. Z tohoto bytu platí nájemné 3.800 Kč + 700 Kč poplatky související s energiemi. Posuzované byl kromě invalidního důchodu 6.444 Kč přiznán též příspěvek na bydlení v částce 3.300 Kč, který takřka pokrývá náklady bydlení. Má za to, že odvolání posuzované je důvodné, na částce 1.000 Kč, s kterou by měla posuzovaná disponovat, tato setrvává.
6. Zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Brně uvedla, že netvrdí nově nastalé skutečnosti.
7. Zástupkyně Statutárního města Brna uvedla, že s posuzovanou se setkali v rámci odvolacího řízení. Pokud se týče částky, se kterou by měla disponovat, k tomu se zatím vyjádřit nemohou, je jim známo, že k této otázce se vyjadřoval znalec. Pokud jde o navazování smluv, posuzovaná se domnívá, že v tomto směru je schopna samostatného jednání.
8. Z výsledku svědkyně M.S. – sociální pracovníce, která s posuzovanou spolupracuje, bylo zjištěno, že svědkyně posuzovanou zná již delší dobu, snad osm roků, ale konkrétní spolupráci v oblasti jejího bydlení navázaly od července 2019. Tato spolupráce konkrétně spočívá v tom, že s posuzovanou obešla veškeré úřady, kde bylo zapotřebí vyřídit otázku jejího bydlení v samostatném sociálním bytě na adrese XXXX. Společně s posuzovanou také vyplňovala žádost o příspěvek na bydlení. V této oblasti, tzn. v oblasti bydlení, která byla pro posuzovanou nová, byla iniciátorem veškerých úkonů svědkyně, sledovala termíny, kdy je zapotřebí někam jít a zároveň posuzované asistovala při jednání na úřadech. Neví nic o tom, že by se posuzovaná stýkala s rizikovými skupinami obyvatel. Z vlastního pozorování může říci, že posuzovaná je spíše opatrná, až nedůvěřivá. Je jí známo, že posuzovaná absolvovala pracovní právní pohovor a od poloviny listopadu by měla nastoupit do zaměstnání. Jedná se o zaměstnání v Družstvu invalidů. Pohovor ve firmě a záležitosti týkající se pracovní právního vztahu absolvovala posuzovaná s pracovním asistentem, což je zase další druh sociální služby. K praktické lékařce

a psychiatricky dochází posuzovaná, pokud je svědkyni známo, samostatně. Psychiatricku navštěvuje podle objednání ke kontrolám. Pokud posuzovaná obdrží důchod, tak jdou společně zaplatit nájem a inkaso, se zbytkem potom hospodáří posuzovaná sama, přičemž se netají tím, že by měla mít nějaký rozpis částek, které může postupně utratit. Má k tomu i vůli, když peníze si sama ukládá u sociální pracovnice, od níž si je potom postupně vybírá.

9. K odvolacím námitkám posuzované – navrhovatelky nutno uvést, že řízení proběhlo standardním způsobem a rozhodnuto bylo v přiměřené lhůtě od podání jejího návrhu. Rovněž postup procesní opatrovnice odpovídal její funkci. Pokud odvolatelka namítala neúčast při jednání soudu I. stupně, pak bylo postupováno v souladu s jejím přáním vysloveným dne 10. 4. 2019 (č.l. 34), jednání u odvolacího soudu se osobně účastnila.
10. Po doplnění tvrzení a dokazování odvolací soud neshledal důvod k provádění dalšího dokazování novým znaleckým posudkem a lékařskou zprávou od lékařky poskytující ambulantní péči (MUDr. S.). Obdobné dokazování včetně znaleckého posudku bylo prováděné i v řízení u Městského soudu v Brně sp. zn. 71 L 410/2018, kdy rozsudkem z 23. 1. 2019 byla vyslovena přípustnost držení posuzované v ústavu na dobu čtyř měsíců. Ostatně diagnóza posuzované zjištěná znalkyní MUDr. Pernicovou a její projevy (byla proto po dobu jednoho roku od září 2018 do srpna 2019 hospitalizována), nebyly zpochybněny. To, že měla znalkyně možnost se s posuzovanou setkávat mimo vyšetření pro účely znaleckého dokazování v této věci dne 22. 1. 2019 jako s pacientkou Psychiatrické nemocnice v Brně Černovicích, nezakládá důvod k pochybnostem o podjatosti znalkyně.
11. Odvolací soud i po doplnění dokazování konstatuje, že soud I. stupně z provedených důkazů včetně zhlednutí posuzované správně uzavřel, že onemocnění posuzované je psychózou, paranoidní schizofrenií, projevující se poruchami myšlení a vnímání, je nevléčitelné, vyžaduje trvalou psychiatrickou péči, medikaci včetně depotní (s prodlouženými účinky), vyžaduje v jejím zájmu omezení v zásadě v rozsahu, jak vymezil soud I. stupně dle ustanovení § 55 odst. 1 obč. zák. a to dle § 59 odst. 2 obč. zák. na dobu pěti let. I odvolací soud má za to, že je zjevné, že stav posuzované daný uvedenou diagnózou se nezlepší, omezení na kratší dobu (§ 59 odst. 1 obč. zák.) se nejeví jako účelné, namítané mírnější opatření (§ 39 obč. zák.) si lze představit u duševní poruchy, která není trvalá.
12. Vzhledem k nově nastalé situaci, kdy posuzovaná má ukončenu hospitalizaci a za pomoci sociálních pracovníků získala bydlení v sociálním bytě včetně příspěvku na bydlení řádově odpovídajícímu těmto nákladům, je poživatelkou invalidního důchodu třetího stupně ve výši 6.444 Kč a za pomoci pracovního asistenta je jí zajišťováno pracovní uplatnění a sama si je vědoma toho, že s finančními prostředky bez pomoci nedokáže hospodáří, přistoupil odvolací soud ke změně výroku I. napadeného rozsudku tak, že v části první a druhé odrážky nahradil odvolací soud tuto část změnou, podle které není způsobilá samostatně nakládat s penězi a uzavírat smlouvy s majetkovým předmětem v částce nad 500 Kč týdně. Změny doznala i ta část výroku ohledně omezení svéprávnosti v jednání s úřady tak, aby nebylo dotčeno právo petiční zaručené ústavou, a to tak, že posuzovaná není způsobilá jednat s úřady o přiznání sociálních dávek, o přiznání důchodu, žádat o vydání občanského průkazu, cestovního dokladu a o hlášení změny trvalého pobytu. Ve zbývajících částech byl rozsudek soudu I. stupně po obsahové stránce potvrzen, nicméně výše uvedené změny se promítly v souladu s ustanovením § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. ve změně rozsudku soudu I. stupně ve výroku I. tak, že H.O., narozená XXXX se na dobu pěti let od právní moci rozsudku omezuje ve svéprávnosti tak, že není způsobilá:
13. samostatně nakládat s penězi i majetkovými hodnotami a uzavírat smlouvy s majetkovým předmětem vše v částce nad 500 Kč týdně,
14. uzavírat smlouvy o poskytování služeb, nájemní smlouvy a smlouvy o ubytování,

15. jednat s úřady o přiznání sociálních dávek, o přiznání důchodu, žádat o vydání občanského průkazu, cestovního dokladu a o hlášení změny trvalého pobytu,
16. uzavřít manželství, případně registrované partnerství,
17. právně jednat ve věci uznání a popření otcovství,
18. právně jednat ve věcech osvojení, a to včetně souhlasu s osvojením,
19. výkonu rodičovské odpovědnosti, a to včetně případného styku s dítětem,
20. činit pořízení pro případ své smrti, a to v jakémkoli rozsahu majetku, uzavřít dědickou smlouvu,
21. činit právní jednání směřující ke vzniku, změně a zániku pracovněprávního vztahu,
22. činit rozhodnutí o poskytování zdravotních služeb a zásahu do své duševní a tělesné integrity,
23. vyjádřit souhlas s poskytováním a nakládáním s osobními údaji.
24. Ve výrocích II. a III. odvolací soud věcně správný rozsudek soudu I. stupně s odkazem na jejich odůvodnění dle § 219 o. s. ř. potvrdil.
25. O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto v souladu s ustanovením § 23 z. ř. s. a § 224 odst. 1 o. s. ř. v situaci, kdy nebyly zjištěny okolnosti odůvodňující přiznání náhrady nákladů řízení některému z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Městského soudu v Brně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněněn zkoumat jen dovolací soud.

Brno 31. října 2019

JUDr. Ladislav Palatin v. r.
předseda senátu